

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHEYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetemes tagok és községi elöljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 3 fillérért más hirdetések olosó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Szélsőségek.

Ne tagadjuk, a szélsőségek emberei vagunk; és miután emberek, egyedek alkotják a családokat, családok a társadalmat, társadalom a nemzetet, nemzet az államot, rövid uton arra az igazságra jutunk, hogy a szélsőségek nemzete és állama vagyunk.

És e szélsőségek uralják egész egyéni, társadalmi és állami életünket; egyik szélsőségből, minden átmenet nélkül a másik szélsőségbe ragadtatjuk magunkat és csak elvétve, nagy ritkán keressük és találjuk meg a kettő között fekvő, egyedül célhozvezető arany közeputat.

Ennek egyik főoka vérmérsékletünkben, temperamentumunkban rejlik, mely ép oly hajlandó a stagnálásra, mint hirtelen fel lendülésre; ép oly hirtelen lobban haragra, gyűlöletre, mint a milyen hirtelen kész a bocsánatra és barátkozásra; mert érzelmi világunkat ritkán korlátozzuk az agy mélyebb gondolkodásával: mert fogékonyabbak vagyunk a rakétaként sistergő és csillogó frázisok, mint a súlyosabb természetű, agyunkat terhelő, reális gondolatok és eszmék iránt; mert eszmetermelésben erősek, de azok megvalósításában nagyon gyengék vagyunk.

Szélsőségek pedig csak ritkán vezetnek célhoz; mert minden szélsőség szenved az igazság hiányában; mert minden szélsőség a dolgok hamis megvilágításából, ferde felfogásából vagy elfogult ítéletéből meríti táplálékát.

Ilyen szélsőségekkel találkozunk politikai, társadalmi és gazdasági életünknek minden vonalán; nálunk a politikát, vagy az egyének politikai meggyőződését, nem higgadt megfontolás, a tapasztalatokból leszűrődött benső ösztön sugalja, hanem az a pillanatnyi hatás, melyet egyes politikai nagyságok érzelmünkre ható, — szépnek, igaznak látszó, de valójában csekély tartalmu — lendületes szónoklata idéz elő; nem értékeljük, nem mérlegeljük, de pillanatnyi hatása alatt azonnal átengedjük magunkat a szélsőségnek és követjük vakon, árkon-bokron át, míg csak nagy későn vesszük észre, hogy a fénylő, hamis lidérc után süppedékes mocsárba jutottunk.

Társadalmi téren éppen így vagyunk; ha tetszetős nekünk a forma, melyben valamelyes új társadalmi intézményt támogatásunkba ajánlanak, — a forma miatt mindjárt feláldozzuk a lényegét; innen van aztán, hogy a miért egy-két napon át hevültünk, minek kiviteléért egy-két napig lelkesedni tudtunk, csakhamar belefullad a közöny, a nemtörődömség, a feledés örvényébe.

És ezek a szélsőségek gyakran nagy bajoknak kuforrásai; ezek a szélsőségek választják el leginkább egymástól az embereket — az emberektől; mert a kik folyton a szélsőségek légkörében mozognak, mindenkiben eilenséget szimatolnak, a ki nem tudja vagy nem akarja őket kétes eredményű, vakmerő utjukon követni.

A legközelebb lezajlott székelv kongresszus váltotta ki és érlette meg bennünk ez elméleteket. Ennek a kongresszusnak szülőanyja a lelkesedés volt; de megöloje, legyilkolója lehet a nyomában járó közöny; a lelkesedés nagyságának, ha tiszta forrásból fakad, sohase szabad tért és határt szabni, mert a bekövetkezheto közönynek, csak a folyton ébren tartott, de nem mesterségesen táplált érdekkeltés lehet megakadályozója. Nem elég tehát, hogy a kongresszuson elhangzott szép eszméket érzelmi világunk, mint elvont fogalmakat, magáévá tette addig, míg lelkesedésünk tüzeiben felolvastattak, tovább kell azokat szőni és a mennyire csak lehetséges még a jelen nemzedék számára értékesíteni. Ne markoljunk egyszerűen sokat, mert akkor keveset fogunk...

Minden idők nemzedéke önző volt. önző tehát a mai nemzedék is; vannak és akadnak altruisták, — szomorú volna, ha már ilyenek sem akadnának — de ezek mégis izoláltan állanak a többség nagy tömegében. A tömeg a jelennek él és nekünk a jelennek és a jelenért kell első sorban dolgoznunk, hogy ezzel a jövő nemzedék alapját szilárdul megvethessük.

Ámde ez értékes munkánkban minden szélsőséget gondosan kerülni kell, nehogy úgy a jelenben, mint a jövőben megboszulhassa magát.

Tehát feltétlenül szükséges, hogy ne csak könnyen gyújtó jelszavakkal, hanem sullyal bíró,

komoly munkával fáradhatatlanul dolgozzunk; az üres frázisok, semmit jelentő pózok ideje lejárt; ma már csak a tettek és az ezekkel elért eredmények adnak súlyt és tartalmat az egyének ép úgy, mint a nemzetet képező társadalomnak.

A felszínre dobott legfontosabb székelv kérdések: a telepítés és visszatelepítés, — székelv vasut kiépítése a fekete tengerig, — a székelv erdők felszabadítása, a székelv háziipar és közgazdaság intenzivebb fejlesztése — mind, mind komoly, higgadt munkát ró reánk, mind óvatosan arra int, hogy a szélsőségektől tartózkodva, lépésről lépésre higgadt megfontolással, a körülmények és erőink böles mérlegelésével haladjunk előre.

A szélsőségek felé való hajlamot kapkodás, bizonytalanság, ingadozás követi; ne alapozzuk meg addig a másik kérdést, míg az egyiket tető alá nem juttattuk, mert egyik csak a másiknak rovására történhetik. Jogaink felismerése, ránk rójjja a kötelességek teljesítését is és ha minden ember, minden vonalon egyenlően teljesíti kötelességét olyan szívóssággal, a milyennel jogait védi és követeli, akkor a szélsőségek elkerülésével biztonságban és határozottabban elérhetünk kitűzött céljainkhoz...

Deréki Antal.

Politikai szemelvények.

Budapest, augusztus 4.

A politikai szünet, mely tulajdonképpen csak a képviselők szünete volt, míg a kormány élén állókra inkább az előkészítés nagy munkáját róta, vége felé közeledik és így természetes, hogy a képviselőház megnyitásának idejét, tömördek kombináció előzi meg; a bécsi és budapesti lapok szinte kifogyhatatlanok a találgatásokban és makacs következetességgel szellőztetik majd a fuzio, majd pedig az általános választói jog és a magyar bank felállításának hét pecsét alatt őrzött titkait. Pedig minden kombináció, minden jóslás nélkülőzi a valószínűséget, nem felelhet meg az igazságnak mindaddig, míg arról a legilletékesebb faktor, maga a kormány határozottan nem nyilatkozik.

A mi a fuzio kérdéséről illeti igaz, hogy a gyakorlati politika azt követeli, hogy a nemzetiségek erős kétségülődése és fészkelődése miatt — szinte szükségkép — minden hazafias és nemzeti párt egygyé to-

mörüljön. Az e hóban megnyíló képviselőház olyan munkaprogramm és olyan nehéz megoldandó kérdések előtt áll, hogy a többségi pártok valamely szorosabb összefogódzásának gondolata, mely minden koalíciós alakzatot nyomon szokott követni, mind élenkebb megbeszélések tárgyát képezi. Valójában azonban most, mikor a parlament szünetel és a pártok vezetői sem egymással, sem pártfelekkel nem sokat érintkeznek, nincs rá semmi ok, hogy e tárgy ma aktuálisabb legyen, mint hetek előtt volt, vagy hetek múlva lehet. Ezzel az átgondolással kell fogadni és bírálni azokat a híreszteléseket, melyek nemcsak a fuzióról tudnak, de már programját is tudják az új pártoknak s egyáltalában mindent tudnak. Nem hisszük, hogy az érdeklődés más lélekből lelkezett volna, mint abból az ismeretes osztrák lélekből, mely gyanuval és féltékenységgel néz általában minden magyar törekvést vagy alakulatot. Ilyen külső bepillantás természetesen nem siettetet vagy hátráltathat semmit, semmi természetes folyamatot, amely hogy milyen legyen és hogyan alakuljon, induljon vagy ne induljon, az megadódik a valóságos körülményekből és szükségekből.

Hivatalos helyről mindezekre vonatkozólag a következőket jelentették ki: A bécsi és részben a magyar sajtó által felkapott és ismételt terjesztett ama hír, mintha a magyar kormány a nyár folyamán a pártok fuziójáról tárgyalást folytatott volna és hogy a tárgyalás eredményét írásba foglalva a király elé terjesztette volna, teljesen légből kapott. Az egész híresztelés a nyári hírhiány pótlására szánt képzelődés. Az ügy annyira van ma, mint volt a midőn Kossuth Ferenc erről a tavasszal Pécsen nyilatkozott. E hivatalos kijelentés után tehát világos, hogy a pártok fuziója a közeljövőben alig várható, mert az sokkal fontosabb, sokkal nehezebb lépés semhogy minden átmenet és előkészítés nélkül máról-holnapra megvalósítható volna, sőt az egyes pártok higgadt megfontolása, teljes meg egyezése nélkül el sem képzelhető.

*

Éppen olyan bizonytalanok a híresztelések, tapogatózások a választói jog reformja körül is és minden, a mi a közvéleményt e fontos kérdés felől hamisan tájékoztatja, vagy hamis nyomon indítja inkább hátrányára, mint előnyére válik az ügynek. Hirdetik, hogy a belügyminiszter magához rendelte az erdélyrészi és különösen a székelv főispánokat, hogy véleményüket a kerületek új beosztására nézve meghall-

gassa, sőt egyes tulbuzgó és jól értesült lapok már a kerületek önkéntes beosztását is közre adták; természetes, hogy a közvélemény mindezekkel állandóan foglalkozik, mert erre, a hamis kombinációkból mindég újabb és újabb tápanyagot nyer és a türelmetlenség, az idegeség, mely ennek nyomán minden vonalon mindinkább terjed, folyton izgatottságban tartja a kedélyeket. Pedig már csak néhány heti vagy napi türelmesség kellene, a mikor aztán az egész kérdés nyíltan fekszik majd a nemzet előtt, mert szinte hihetetlennek tartjuk, hogy Gróf Andrássy Gyula be ne váltsa azt a komoly ígéretét, hogy az új választási törvényjavaslatot a parlament őszi megnyitása után néhány héttel a Ház elé terjeszti. Akkor helyén való lesz, ha a nemzet és a nemzet képviselői értékelik és mérlegelik, szemmel tartásával annak, hogy a magyar nemzet magyarsága teljes nagyságában és érintetlenségében kidomborodjék. Ezt parancsolja a politikai józanság, de követeli nemzetiségünk és államiságunk fentartása is. Mert az általános, titkos választó jog jelszavával politikai pártszövetséget készülnék kötni a koalíció elenségei, hogy a meginduló küzdelemben együttesen érvényesíthessék erejüket. Tudjuk, hogy a román nemzetiségi naggyűlése Szászvároson felszólította a román nemzeti országgyűlési képviselőket, hogy a nép nevében küzdjenek a kormány választójogi javaslata ellen s e célból igyekezzenek közös akcióra lépni mindazokkal az elemekkel, amelyek az igazi általános választó jogot óhajtják; hogy ez a szászvárosi határozat összefüggő, rendszeres szedelőzködésnek első mozzanata, arról ma már több bizonyosság van. A tót nemzetiségi párti ujság egyik vezércikkében azt közli, hogy a tót képviselők szeptemberben bejelentik választóiknak, hogy a nemzetiségi párt a nemzetközi szociáldemokrata párttal, a paraszt párttal és a radikális polgári párttal az általános és titkos választó jog érdekében koalíciót alakít. A szociálista Népszava már ismerteti a tót lapnak ezen fölhívását s az ellen akcióról helyeslőleg nyilatkozik. A szövetekezés — írja a Népszava — a legnagyobb mértékben megfelel a politikai szükségletnek. Itt van az utolsó óra, hogy mindenki megmozduljon, aki akarja a választó jog teljes demokratizálását.

Mindezekkel szemben tehát nekünk is kötelességünk a szövetekezés, az összetartás és főképpen az elővigyázat, hogy urai maradassunk a földnek, melynek minden rögét legjobb-jaink vére szentté avatott nekünk, melyet megvédeni és megtartani minden igaz magyarnak legelső kötelessége.

Petke Ferencz uram két felesége.

Igaz történet a XVII-ik századból. Írta és 1908. augusztus 23-án felolvasta: Dr Nagy György, országgyűlési képviselő.

Szomorú esztendő a székelység történetében az 1658-iki. II. Rákóczi György nagyra vagányasában hadjáratot indított Lengyelország ellen s 49 ezer főből álló seregében meghaladta a négy ezret a székelyek száma. A megvert, a megalázott fejedelmek el-

menekült Lengyelországból, de serege nagy része, köztük a székelyek, Kemény János vezérlete alatt tovább harcolt, míg nem július 31-én a tárcsorda bekerítette a magyar vitézeket s tulerővel győzve, vezérestől együtt rabul ejtette s Krimbe hurcolta őket. Keserves volt a tatár-rabságba jutott székelyek élete. A tatár értett a timármesterséghez, melynek legnehezebb része a bőrök cserzése, áztatása. Ezt a munkát a rabokkal végeztették. Napkeltétől napnyugtáig a kádban állva forgatták, korhólták a kád vizében a bőrt a korbácsolt, az éheztetett rabok. Csávásnak nevezik ezt a munkát. Ettől az időtől a mai napig azt mondják a bajba jutott emberről: Csávába került.

De nem volt még ezzel vége a nyomorúságnak. A porta nem helyeselte Rákóczinak a svédekkel való szövetekezését s Lengyelország elleni hadviselését. Megüzente az erdélyi rendeknek, hogy tegyék le Rákóczit, mert ha kópját szurna is a földbe s azt arannyal bőritaná, akkor sem tűrné a fejedelmi székből, mert neve be van írva a defterben. Hogy a porta parancsát gyorsan nem teljesítették a rendek, a török, a tatár betört Erdélybe s annak háromnegyed részét feldulta. E pusztítást legsúlyosabban a Székelyföld szenvedte meg. A tatárok vad kegyetlenséggel egész falukat porrá égettek, a lakosoknak öregjét legyilkolták, a fiataljait, a munkabírókat rabságba hajtották.

Pusztulás jutott osztályrészül a háromszékmegyei Ilyefalvának is. Két erős várban öt napig védte magát a városunk (mert abban az időben város volt Ilyefalva, ma nagyközség) és környékének lakossága. A tatár békét színelte s alkudozás ürügye alatt a várt megközelítve, azt bevette. Egy egykori krónika megkapó szívekkel írja le Ilyefalva pusztulását. Ott van most is a község anyakönyvében „A sepsi—ilyefalvi várnak és az abban szorult lakosoknak a tatárok miatt lett elpusztulásának s szörnyű veszedelmeknek, mely esett in Anno Domini 1658. régi rongyos írásból való transsumatuma. 64 négy soros versben sirja el a krónika a város veszedelmét, a várnak bevételét, a pogányok kegyetlenségét.

„Anyáknak gyermekcséjeket,
Ölőkből kivonták őket,
Kőfalhoz verték testöket,
Szagatták őket.

Mint labdát egy kézből másba,
Hajítanak így csecsemőt kardra,
Hánytanak rutul tétova,
Tagjok koncolva.

Véneknek ősz szakállokat
Elborotválták sorokat.
Pórázba vontak sokakat.
Nyomorultakat.

Szülőknek kisdeméjét
El messze hajtották testét,
Anyját is mindjárást ezek
Hurcolni készek.

Sokan közülök meghaltak,
Hogy ily rutul kizottattak,
Természet ellen moeskolttak,
Melyet nem szoktak.

Lónak sebessége mellett
Kötözve ha nem mehetett
Szegény rab hogyha elesett
Vonva vitették.

Mely mián meg is fulladtak,
Ló mellett, hogy hurcoltattak,
Szörnyűképpen kizottattak,
Jajt sokan mondtak.

Ilyefalvának romlását,
Szemlélvén nagy pusztulását.
Pogányoktól elrablását,
Írván le kinját.

Az egész krónikát leközi Orbán Balázs a „Székelyföld leírása“-nak harmadik kötetében.

Ekkor kerül tatár-rabságba Ilyefalvának legszebb asszonya, Petke Ferenc uram hitvestársa, kinek leányneve Tankó Anna volt. Petke Ferenc volt a városnak legmódosabb gazdája. Első padban ült a várral körülvett református templomban, mikor Vásárhelyi János Péter nagytisztelendő ur, a szent kongregáció jegyzője hirdette a szöszékben az evangélium igazságait. Majd meghátsádt bánatában a szíve, mikor elrabolta tőle a tatár ifjú, szépséges hitvestársát. Kereste mindenfelé az asszonyt, hogy kiváltsa a rabságból Krimbe is elment, de ott sem találta. Végre beletörődött a változhatatlanba, hogy a rabságban valahol meghalt a felesége. Telt, mulott az idő. Lassan beheggedt a Petke Ferenc szívének a sebe. Még javakorbéli ember volt, kár lett volna örök özvegységben színlődni. Azután a gazdaság is érezte az asszonykéz hiányát. Elment tehát a sepsi papszék nagyhirű espereséhez, Vásárhelyi Jakab gidófalvi paphoz s előadva felesége elrablása történetét, a keresés sikertelenségét, kérte, hogy a szentszék holtá nyilvánítsa az asszonyt. A mi meg is történt. A tatárpusztítás után 12 évre 1670 ben új asszony jött a házba. Jó familiából való, a Lisznyói Dienes leányok közül a legfeketebb haju, a leg sillogóbb szemű: Anna.
(Folyt. köv.)

Nem korbács, de jóakarát kell a népnek.

— A közbirtokosságok autonómiájához. —

Egyik szomszéd székely vármegyéből levelet kaptam. Ez a levél egy volt közbirtokossági elnök kezéből jött. Tele van a közigazgatási hatóságok által — látszólag — a kiszakításra jogosult birtokosok érdekében, tehát a nagyobb vagyonu emberek javára elkövetett helytelen felfogású intézkedések miatt emelt keserű panaszszal.

Konkrét, megtörtént esetekre hivatkozik; igaza kell legyen.

A közbirtokosság szabályszerű időben és módon közgyűlést tartott. Egyhangulag határozatot hozott, hogy X és Y a köz érdekében vegyen részt a székelyföldi közbirtokosságok ismeretes mozgalmában s költségeik fedezésére bizonyos összeget is megszavazott a közgyűlés.

Egy bizonyos alak, aki valószínűleg azért, mert nem őtet választották be a küldöttségbe, a határozatot megfélebbezte.

Mi sem természetesebb, minthogy a közigazgatási erdészeti albizottság (!?), a melynek szakreferense mindenütt — ezidőszert — az állami erdőgondnokság, véghatározatul megtiltotta, hogy az egyhangulag hozott határozattal megszavazott költségek a közbirtokosság pénztárából kifizetessenek.

Erre a közbirtokosság ismét összegyűlt és szabályszerűleg betartva a formákat, ugyancsak egyhangulag megszavazta a költségeket s azt X és Y nyugtájára kifizették. A közgyűlési határozat jogerőssé vált s az

ellen senki sem felebbezett. Ennek dacára a közbirtokosság elnöke — tulbuzgóságból — az összes iratokat jóváhagyás végett felterjesztette, a közigazgatási albizottság a kétszeres határozatot nem érintve, azt jóváhagyó tudomásul vette.

Ugyde a járási főszolgabíró az illetőknek most azt izente (!), hogy 15 nap alatt a pénztárba fizessék vissza a felvett költségeket, mert különben így, meg úgy lesz. Megtoldotta ezt az ő szerinte jogos rendelkezését azzal is, hogy a birtokosság jóváhagyott szabályzata ellenére a közgyűlések tartására bérelt helyiségből a község házába rendelte a gyűlések tartását.

Hát az ilyen és ezekhez hasonló, kicsinyesnek látszó dolgok is nagyon alkalmasak arra, hogy a közbirtokosságokat végtelenül elkésersítsék, mert — tisztelet a kivételnek — sem igazságot, sem jóakaratot nem tapasztalnak azok részéről, akik pedig atyai szeretettel volnának hivattak irányítani, vezetni a népet.

Az egész dologban részünkről csak az a megnyugtató, hogy ezek nem a mi vármegyénkben történtek.

Betegh Pál

KÜLÖNFÉLÉK.

— Rp. Keserű labdacok a Bömbölde részére.

Sing: Hetenként egy adag

Muzsikaszó, hejje-hujja!
Nyakunkon a sok katona,
Hangos tőlük minden utca,
Fogy a korecsmárosok bora.

Mi is jó katonák vagyunk,
Békében is hadakozunk,
Ellenségünk minden ember,
Ki velünk szembeszállni mer.

Ellenségünk nem fél tőlünk,
Tudja, hogy vak a történyünk,
Nagy a füstje, de nincs magja,
Nem azt talál, kit akarna.

A korecsmáros vigan dudál,
Habár székely s nem portugál,
Tőle bátran csatázhatnak,
Ugy lesz kelte a borának
És ő örül a hasznának.

Dr Veritás.

— Ő felsége a király az eddigi megállapodások szerint hétfőn, e hó 7-én délután 5 órakor körülbelül egy hónapi tartózkodásra Budapestre érkezik kíséretével. 11-én, pénteken Erzsébet királyné halálának tizedik évfordulója alkalmából részt vesz a budavári koronázó templomban tartandó gyászistentiszteleten; 14-én Veszprémbe utazik a nagy hadgyakorlatokra, honnan 19-én érkezik a fővárosba, 25-én pedig Gödöllőre megy, hol vadászatokat rendeznek. A delegációk ülésezésének végleges időpontja nincs még megállapítva, csak annyi bizonyos, hogy a delegációk szeptember utolsó napjaiban kezdik meg Budapestten tanácskozásaikat. Az udvari ebédek október első napjain lesznek.

— Vármegyénk közigazgatási bizottsága szerdán, e hó 9-én délelőtt 9 órakor tartja rendes havi ülését a vármegyeháza kistermében.

— Háború a békében. Csütörtök reggel óta valóságos csatátérhez hasonlitanak városunk utcái, mintha csak ostromállapotban volnának. —

Porlepte lovasok, megrakodott társzekerok, nehéz ágyútegek, bandaszóval, részben dob és trombitaharogással felvonuló, de azért a nagy fáradságtól meggyötört nagyszámu gyalogság tarka, változó képekben vonultak fel egymásután és a nálunk szokatlan látványra százával seregett a lakosság az utcákra és az ablakok, erkélyek megteltek a kíváncsiak tömegével. Nem csoda, mert csak ritkán van alkalmunk ilyen nagyszabásu háborusdít a békében láthatni. A gyakorlatokban megfáradt tisztikar és a legénység egy jelentékeny részét városunkban szállásolták el három napra, mikor aztán tovább folytatják útjukat. Szép-szép ez a katonai élet, de inkább csak madártávlatból; mert könnyebb nézni, mint a borju rehez terhe alatt görnyedni.

— **Művészestélyek.** Egy idő óta, mint a sáskajárás úgy boldogitanak bennünket mindenféle hangzatos címek és zajos reklámmal bevonuló két-három tagból álló ugynevezett művészársaságok és a közönség jó-hiszeműségére spekulálva, a cabaret cége alatt olyan botrányos előadásokat produkálnak, a minőket csak a legutolsó lebuiban az eldurvult izlés és erkölcs megtűrhet. Tehetségtelen kontárok felhasználják a művészet álcáját, hogy botrányos gajolásukkal megbotránkoztassák azokat, a kik egy kedélyes és szórakoztató est reményében a zajos reklámnak felülnek. Rövid idő alatt már harmadszor volt szerencsénk ilyen produkciókban részesülni, azonban feltételezzük, hogy az illetékes hatóság a szomorú példákön okulva, jövőre óvatosabb lesz az engedélyek megadásában, mert akármilyen rossz is a hírünk, de annál mégis csak jobbak vagyunk, semhogy az e fajta művészetet kultiváljuk.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Péstyéből hazajövet újra megbetegedett és állapotáról lesújtó híreket közöltek, melyek azonban csakhamar valótlannak bizonyultak. A beteg miniszter állapota napról-napra javul és kezelő orvosa dr. Müller Kálmán is konstata, hogy aggodalomra nincsen ok; mindazonáltal a legnagyobb nyugalmat ajánlotta. Kossuth Lajos Tódor, beteg testvére látogatására Budapestre érkezett, a hol néhány napot szándékozik tölteni.

— **Térzene.** A 31-ik és. és kir. gyalogezred zenekara pénteken délután a ezredéves-émlék előtt válogatott műsorral térzenét rendezett, mely alkalommal nemcsak a szobor előtti térség, de a közeli utcák is megteltek nagy és előkelő közönséggel, mely gyönyörrel élvezte a szokatlan zenei előadást és még a késő esti órákban is sűrű tömegben hullámozott a Kossuth-utcai korzón. Mint értesültünk ma vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig a piactéren, délután 5-től 6 óráig pedig a sétatéren ismét térzene lesz.

— **Áthelyezések.** Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök Kászoni Alajos kerelöszentpáli plebánost Karczfalvára, Márkos Endre székelyudvarhelyi segédlelkészt Csiktaploczára, Merza István remetei segédlelkészt Székelyudvarhelyre helyezte át.

— **Barkóczy Albert** polgártársunk átvette a Koronkai-féle vendéglőt s azt mai napon nyitja meg az első

zenekar közreműködésével ünnepélyesen. Tényleg jó házi étkezést, valódi tiszta borokat és jól kezelt kőbányai sört szolgáltat a közönségnek s így teljes bizalommal ajánlhatjuk minél szélesebb körű támogatásra.

— **A városok segítése.** Andrassy Gyula gróf belügyminiszter, a városok polgármestereit e hó 20 ikára értekezletre hívta össze, hogy velük a városok állami segítésének módjáról és mértékéről tanácskozzék.

— **Vasuti részvények sorsolása.** A héjjasfalva—székelyudvarhelyi helyi érdekű vasut elsőbbségi részvényeinek 1908. évben megtartott sorsolása szerint az 5071—5078, 6551—6560 és a 974—980 számok huzattak ki. Kifizetés 1909 január 2-től kezdve történik.

— **Cimadományozás.** Ő felsége a király Szobotka Rezső megyei főmérnöknek, a műszaki tanácsosi címet és jelleget díjmentesen adományozta. E legfelsőbb kitüntetéshez — melyre derék főmérnökünk valóban rászolgált, — öszinte szívből gratulálunk.

— **Erdélyrészi vásárok.** Hétfőn szeptember 7-én Bethlen, Gyergyószentmiklós; 9-én Csikszépvíz, Drassó, Fogaras, Makfalva, Torda; 10-én Baromlaka, Galgó, Ispánmező, Páncseleh, Szilagycseh, Zám; 11-én Székelykeresztúr, Tasnád; 12-én Nagyida; 13-án Vajdaháza; 14-én Nagyszeben, Zentelke; 15-én Kacza.

— **A 19 ik marosvásárhelyi húszárezed** ez év őszén pótlókat fog vásárolni s pedig Székelyudvarhelyen október 15-én délután 2 órakor, Lengyelfalván október 16-án délelőtt 9 órakor és Székelykeresztúron október 17-én délelőtt 8 órakor.

— **A gazdasági egyesület elnöksége** felkéri azon birtokosokat, kiknek eladó réti széna, lóhere, lucerna, búkköny, tavaszi szalma, őszi szalma, tengeri szár van, hogy az eladás alá kerülhető takarmány mennyiségét és métermázsánkénti árát az egyesület titkári hivatalánál bejelenteni szíveskedjenek, hogy onnan az adatok összegyűjtve a földmívelésügyi miniszter urhoz beterjeszthetők legyenek. A szerbiai állat és nyersanyagok állategészség rendőri kezelésére vonatkozó füzetet a földmívelésügyi miniszterium III. ügyosztálya díjtalanul küldi meg azon érdeklődőknek, kik levélben, levelezőlapon azt az illető helyről kéri.

— **A Polgári önképző és segélyző egyesület** e hó 20-án a Budapest szálloda színháztermében szüreti mulatságot rendez; ez igen kedélyesnek ígérkező mulatságra már előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

— **A helybeli fogyasztási szövetkezet** ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a vármegyeház Kistermében rendkívüli közgyűlést tart, a melyen határozni fognak a szövetkezet sorsa felett. Kimondják a feloszlást vagy pedig a további fönmaradást, mely utóbbi esetben az igazgatóság is új ből alakul.

— **Táncóra kezdet.** Folyó hó 7-én hétfőn délután 5 órakor a reáliskola tornatermében a tanítást megkezdem. Tanítványaim haladása érdekében tagokat bezárólag 9-ike délután 5 óráig fogadok fel. A később jelentkezőket csak az utántanítás külön díjazása mellett fogadom el. A meghatározott tandíjat pedig alkutárgyává azért nem

tenetem, mert kevesebb számu tanítványokkal is magamnak élhető állapotot kell teremtenem, hogy ne legyenek utalva fizikai erőmon felül sokat magam köré gyűjteni. Mert azok helyes kiképzéséért erkölcsileg is felelős vagyok és azt hiszem, hogy ezzel a szülőknek is csak jó szolgálatot teszek. Mély tisztelettel Major József, okl. táncmester.

— **Választás.** A székelykeresztúri községi polgári fiúiskolához Lendvay Gabriella, Kovács Margit és Horváth Lajos rendes tanítónő, Pákai Erzsébet segédtanítónővé választott meg.

— **Áthelyezés.** A közoktatásügyi miniszter Turcsányi Katalin székelyszenterzsébeti állami elemi iskolai tanítónőt a kidei állami elemi iskolához, Gödri Zsuzsanna okleveles tanítónőt a székelyszenterzsébeti állami elemi iskolához rendes tanítónővé helyezte át.

— **Új vasút Csikban.** A kereskedelemügyi miniszter Braun Gyula vállalkozó budapesti lakosnak az építés alatt levő székely vasuti hálózat Gyergyóremete, esetleg Gyergyószentmiklós állomásából kiindulólág Gyergyóborszék és Gyergyótölgyes községek érintésével az ország határáig vezetendő rendes, vagy esetleg 0.70 vagy 0.76 méteres nyomtávu gőzmozdonyu helyiérdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt megadta.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újságkiadó intézete.

HIRDETÉSEK

A hirdetések gondos átolvasása önnek valószínűleg hasznára lesz!

Jó házi étkezés.

Székelyudvarhely város t. közönségének szíves figyelmébe ajánlom, hogy

a Koronkay-féle vendéglő és kerthelyiséget

átvettem és azt a saját nevem alatt a közönség rendelkezésére bocsátom. Hangsúlyozni kívánom,

hogy jó házi étkezés, valódi tiszta borok, jól kezelt kőbányai sör és pontos kiszolgálás

lesz mindenkor a jelszavam és teljes erőmből igyekezni fogok polgártársaim és a n. é. közönség meglegedését kiérdemelni. Székely hazafias pártfogásukat, jóindulatu támogatásukat kérve, vagyok és maradok kész szolgálatlalt: ***

Barkóczy Albert.

Esőrendű
férfi és női
valamint
gyermek-
CIPŐKET

..... készít:

Mercz Károly

cipésmester Székelyudvarhelyt, Eötvös-utca 5. szám. Pontosság Mérsékelt árak Jó munka.

B O R !

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

9578—1908. tklvi sz.

Hirdetmény.

Bágy község közbirtokossága tulajdonát képező s az arvátfalvi II. rész 4 számu telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlanok arányosítása következtében szükségessé vált telekkönyvi átalakítási ügyben az 1892 évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokos tulajdonjogának a tjkvekbe való bejegyzése és tkvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetven ez azzal a felzólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e § oknak az 1889. 38. t. c. 5 és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. cikk 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi 29. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1909. évi március 20-ig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi március 20-ig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által nemkülömbben azok, a kik az egy és két pontban körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t. cikk szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjogarányának az 1889. évi 38. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. évi március hó 20. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jöhíszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

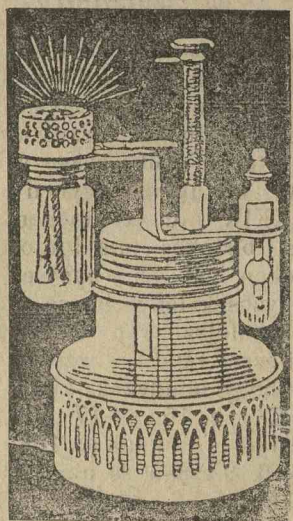
Székelyudvarhely, 1908. évi szeptember hó 3-án.

GYARMATHY FERENC
kir. törvényszéki bíró.

Nem kell többé gyufa se gyertya a házban!

10 órai égés 2 fillér.

VILÁGSZABADALOM!

„Viktoria“ villamos öngyújtó készülék! Dísze minden asztalnak! — Éjjeli lámpa helyett is használható! Egy nyomás által megvilágítja a szobát! — Csak egyszer egy évben kell megtölteni. A belevaló sav 50 fillérért mindenütt kapható, de mi is küldhetjük!

Elegans nikkelezett kivitelben
8 K.-ért utánvét mellett küldi a

„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”

Budapest, VII., ker. Dembinszky-utca 28. szám.

Szekelyudvarhelyt
kapható kizárólag:

Fazekas Testvérek

műszaki berendezési vállalatánál Kossuth-utca.

Csemegeszőlő, csakis elsőrendű nemas fajok, — posztoskosaranként 2-80 K., 100 kg. vételnél 40 K. Csemegé alma és körte postakosaranként 2-40 K., 100 kg. 24 koronától feljebb. — Görög és sárga dinnye 100 kg. 10 K., turkesztán és ananász 32 K., postakosaranként 2-40 K. — Paradicsom, töltött zöld paprika és fejeskáposzta postakosár 2 K. Vasúti rendelést csakis előleges beküldéssel szállít: **Szabó 176. gyümölcskivi-tele Csongrád.**

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papir-kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Német és francia

tanfolyamot nyit folyó évi szeptember hó 1-től kezdve

özv. Pomerius Gottfridné

Szekelyudvarhelyt, Fapiac-tér (Galter-féle ház emeleti részén). Bővebb felvilágosítás ... ugyanott nyerhető ...

Kocsik

kiváló minőségben, mérsékelt áron mindig kaphatók **Albert Péter** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. sz. alatt. — Használt kocsikat javít és becserél.

Használt, de jó karban levő

KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily gyártmányt, rendelék. Mindenféle kerékpár alkatrészt raktáron tartok. **KELEMEN LAJOS,** épület- és műlakatos Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 20. sz.

5035—1908. köz.ig. szám.

Hirdetmény.

Szekelyudvarhely város tanácsa közhírré teszi, hogy a nagyméltóságu magy. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 58931—908. szám alatt kelt engedély okirattal megengedte, hogy Székelyudvarhely város minden év április hó 10, 11 és 12-én valamint szeptember hó 28, 29 és 30-án juhvásárt tartson.

Az engedélyezett juhvásár már folyó évi szeptember hó 28, 29, és 30-án meg is tartatik.

Szekelyudvarhely város tanácsától, 1908 évi augusztus hó 28 án.

Gotthárd János
polgármester.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

Szekelyföldi kerületi fiókja.

Szekelyudvarhelyt, Kossuth-u. 27.

Helyközi telefon 32. szám.

A miniszteri kirendeltség által felállított mintatrágya telepeknél alkalmazott Fauler-féle trágyalé-szivattyúk, trágyalé hordókra alkalmazandó trágyalé elosztó csapok, hordók, ivókutakhoz láncszivattyúk, zuhatag kutak, továbbá gazdakörökhöz Kalmár-rosták, Stahel-Lenner triórók, Kühne-szeceksavágók, répavágók, Ohio és Ásványi-féle tengeriszárítópók, marhamérlegek, hidmérlegek, Benzin motorok és cséplők, arankarosták, az itteni viszonyokhoz a miniszterikirendeltség által legjobbnak talált Losonczy Drill vetőgépek a gazdasági egyesület által jutalmazott iker váltó ekék, gyümölcszuzók, almaprések, legelőre és kaszálókra láncboronák, őszi műtrágyák közül Thomas-salak, kainit, superfoszfát stb., őszi vetéshez Diószegi óriás buza, lauschtádi rozs, sz. János rozs, őszi borsó stb. Ugyiszintén a nagyméltóságu m. kir. földmívelésügyi miniszterium felügyelete alatt álló tiszta és kitűnő borainkat a legmelegebben ajánljuk.

Kitűnő tisztelettel:

Magyar Gazdák Érték. Szövetkezete
Szekelyföldi kerületi fiókja.

Mindenki érdeke,

hogy cipőszükségletének beszerzése előtt dusan felszerelt

cipő-üzletemet

megtekintse, a mely Szántó Ferenc elismert szak-képzettségű üzletvezető m közreműködése mellett **nagy forgalom és kevés haszon** elvekkel bármily kényes igényeket is kielégíteni képes.

Megrendeléseket megfelelő személyzetemmel a leggyorsabban és pontosan, teljes felelősség mellett elintézek.

A mélyen tisztelt közönség legjobb kiszolgálására törekszem s éppen ezért számos látogatást kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Zengliczky Károly

Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca 1. szám.